

علی اصغر صفاری

به صورت کلیشه ای تجربیات اندوخته بودند و فقط نسبت به جرایم خاص محدود بوده و اطلاعات کاملی در دیگر زمینه‌ها بدست نمی‌آوردند. دیگر مطالب نیز به صورت کلی عرض شد. ضمناً در مراجعه ارباب رجوع نسبت به حالت فیلتری و سختگیری‌هایی که می‌شود، انتقاد دارم. زیرا مردم مأمون و مرجع را دستگاه قضایی می‌دانند و باید بدون دغدغه و پریشانی بتوانند بامقامات قضایی ملاقات کنند و آن برگه ورود و خروج و غیر حذف شود، بهتر است.

◀ علی اصغر صفاری - دادیار شعبه ۴ اظهارنظر

ضابطان به جز عده ای محدود واجد شرایط لازم نیستند

لیسانس حقوق قضایی ورودی دانشگاه شهید بهشتی و انتقالی به دانشگاه علوم قضایی، به سبب معدل بالا دارای یکسال و نیم سابقه قضایی، دادیار ناظر زندان، دادیار شعبه هفتم و دادیار شعبه سوم دادسرای انقلاب

■ عمده تفاوت دادسرای انقلاب را از حیث صلاحیت با سایر دادرها بیان فرمایید.

پس از تقسیم کار مورد لحاظ دادستان محترم تهران پیرو صلاحیت عام، این دادرها به جرایم موضوع ماده ۵ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب رسیدگی می‌نماید: ۱- جرایم علیه امنیت ۲- توهین به بنیانگذار جمهوری اسلامی و رهبر معظم انقلاب ۳- توطئه علیه نظام ۴- جاسوسی ۵- مواد مخدر ۶- جرایم مربوط به اصل ۴۹ قانون اساسی. ۷- جرایم موضوع ماده ۳ قانون امور پزشکی و دارویی (مصوب خرداد ۱۳۳۴) و اصلاحیه بعدی.

■ عمده موارد رسیدگی توسط شما شامل چه پرونده‌هایی است؟

پرونده‌های ارسالی جهت اظهارنظر، شامل تمام پرونده‌های رسیدگی شده است که منجر به صدور قرار نهایی شده است. البته عنوان دادیار اظهارنظر در قانون منعکس نشده است. اما قانوناً دادستان می‌تواند وظایف خود را به برخی از معاونین و دادیاران تفویض نماید و دادیار اظهارنظر در حقیقت نقش هدایتی داشته و نظر دادستان را در امر تحقیق تأمین می‌کند.

■ برخورد شما با متهم چگونه است؟

هرچند فرد به عنوان متهم می‌باشد ولی به هرحال یک انسان است و به همین دلیل قابل احترام و تکریم می‌باشد. ریاست محترم قوه قضاییه نیز در جهت حفظ کرامات انسانی در همین راستا بخشنامه‌ای را در مورخ ۸۲/۱/۲۰ به مراجع قضایی و انتظامی صادر فرمودند. همانگونه که حضرت علی(ع) نیز به مالک فرمودند: «ای مالک! مردم با تو یا در دین برابرند یا اگر نباشند، حداقل در خلقت برابرند».

همچون دیگر کشورها لازم است. در حالی که دادسرای انتظامی از لحاظ تخلیفات قضایی و حفاظت اطلاعات از لحاظ اطلاعاتی و امنیتی کافی است، وجود سایر هسته‌ها و مراجع نظارتی امنیتی موازی غیر ضروری به نظر می‌رسد. ما مسائل مهمتری داریم از جمله نقض بی‌شمار آراء...

در مثل اگر کودکی بیمار داشته باشیم باید علت این بیماری دائمی را بیابیم. پس ضعف از جای دیگر است. قضات به لحاظ افسردگی شخصیتی و محدود بودن به حدود مراکز حفاظتی و علی‌الذموم در خوف الرجا به سر بردن، علاوه بر مشکلات دیگر، به تأیید کارشناسان و روانشناسان، قدرت ثبات در تصمیم‌گیری را نخواهد داشت. هر چند که بر نظارت در جهت حسن اجرای قانون نیز مخالفتی نیست.

ضمناً دستگاه می‌بایست در بخش عمرانی نیز فعال باشد. زیرا هیچ ساختمانی جز ساختمان دیوانعالی کشور بر اساس موازین و شأن و آداب و روانشناسی قضایی در اختیار قضات نیست و محیط‌های قضایی فعلی مناسبی با کار قضا ندارد. تعامل تنگاتنگ بین قاضی و وکیل در سیستم قضایی آنهم به صورت کمیسیون‌های تخصصی در اعتلای قوه، مؤثر در مقام واقع خواهد شد. یعنی با دو نظارت از دستگاه قضایی و کانون وکلا به صورت کمیته‌های تفکیکی، وکیل و قاضی خارج از محیط دادگاه به عنوان دو حقوقدان نسبت به موضوعات حقوقی و کیفری متنوع به تعامل و تبادل نظر بپردازند و نتایج به صورت تشریحی و سایت مورد استفاده قضات قرار گیرد و هر چند که در فرهنگ غرب ضرب‌المثل شده قاضی خوب آنست که قبل از قضاوت، به وکالت پردازد و فلسفه این امر به نظر من این است که یک دید فراسویی و فراخردی در قاضی جهت کشف حقایق ایجاد شود.

■ اگر تحلیل‌گر منتقد باشید به دادسرای انقلاب چه انتقادی وارد می‌دانید؟

یک نکته عدم توجه مسئولین وقت دادگاه انقلاب نسبت به بالندگی فکری و علمی قضات بوده که

اینگونه نیرو باید با اصول و آداب استخدامی کشور متفاوت باشد همانگونه که گفته شد طی دوره کلاسبک ۴ ساله تحت نظر اساتید بعضاً غیر مجرب و کارآموزی کوتاه مدت غیر متعهدانه و در پی آن بلافاصله ابلاغ قضایی و عدم کنترل جدی کارآموزی‌ها توأم با تعارف و تکریم متقابل آنچه که مورد توجه قرار نمی‌گیرد کار و عملکرد علمی در جهت کشف واقعیات در راستای قوانین است و این کثرت جوان‌گرایی در سیستم قضایی برخلاف سایر مشاغل که نیروی جوان مفید و فایده‌مند است، با روح عدالت و حقوق و وضعیت کار قضا، و نیز شایسته سالاری و تأکیدان و سفارشات شروع انور اسلام، حساسیت و مخاطرات شغلی تعارض داشته و درایت خاصی را در گزینش نیرو می‌طلبد.

روایات و سفارشهای بزرگان در باب قضاوت بر این تأکید داشته که قاضی هر آن در معرض آتش جهنم قرار دارد. حال یک قاضی در سن کم و پیش از تشکیل خانواده ابلاغ می‌گردد، بدون آنکه محیط وی نیز بررسی شود زیرا نیرویی که از شهر جنوب می‌شود با نیروهایی که از روستاها یا شهرستان‌های کوچک جذب می‌شوند، از لحاظ آشنایی با اصول اجتماعی و اخلاقیات و مقررات شهری متفاوت است. در نتیجه تصمیمات متزلزل قضایی محاکم، تبعات نابهنجار اجتماعی و قضایی به دنبال خواهد داشت دیگر آنکه قوه قضاییه در جهت تحقق عدالت و نظم‌زدایی و تحقق آرمانهای عدالت خواهانه، با توجه به شکل و وضعیت جهانی، نباید صرفاً از تعداد خاصی کارشناس و حقوقدان در جهت تدوین و اصلاح قوانین و تهیه لایحه برای ارائه به قوه مقننه، کمک بگیرد و به نظر می‌رسد از جامعه قضایی - قضات کشور- نیز بهره فکری ارائه طریق و طرح اخذ نظریات حقوقی مفید باشد.

پیشنهاد می‌شود در این راستا از مراجع کثیر نظارتی بر قضات کاسته قدری به مراجع حمایتی قضات نیز نگریده شود. تحقق انجمن صنفی قضات نیز

معمولی است و رضایت بخش نیست. در حالیکه حجم کار زیاد شده، خصوصاً در مورد مواد مخدر.

■ با ضابطین مشکلی دارید؟

بله، مشکلات ما با ضابطین زیاد است. اول عدم ارسال به موقع پرونده‌ها اعزام متهمین به دادسرا و انجام آن در اوقات نامناسب اداری، دوم عدم آشنایی مأمورین اعزامی به قوانین به جهت استفاده از سربازان وظیفه که متأسفانه رؤسای حوزه‌ها از کادر خود استفاده نمی‌کنند.

■ آیا تا به حال با پیشنهاد رشوه مواجه شده‌اید؟ و خاطره‌ای در این باره؟

البته در تشکیلات حساسی که در آن هستیم اینگونه پیشنهادات معمولاً عادی است. یادم می‌آید ۸-۷ سال پیش زمانی که در پل رومی خدمت می‌کردم «مدیر دفتر شعبه ۵ دادگاه بودم» خانمی به دفتر شعبه مراجعه کرد و گفت با آقای فلانی کار دارم. گفتم بفرمایید خودم هستم. خانم در جواب گفتند آقای که من دیدم شما نبودید. علت را جویا شدم گفتند که ایشان از من ۲۰ عدد سکه گرفته‌اند که کار همسر را درست کنند و چون خبری نشد آمدم با ایشان راجع به این مسئله صحبت کنم که خانم را با گزارش به حفاظت اطلاعات معرفی و پیگیریهای لازم انجام شد.

■ در برخورد با افرادی که به اتکاء مقام خود، قصد نفوذ دارند، چه می‌کنید؟

با توجه به جو حاکم در دادسرا کمتر پیش می‌آید که کسی بخواهد از موقعیت اجتماعی خویش سوء استفاده کند. اگر هم مواردی پیش آمده باشد سعی شده با رعایت اصول و ضوابط و مقررات با این افراد برخورد شود.

■ برای اعتلای سیستم چه پیشنهادی دارید؟

به نظر بنده باید در گزینش کارمندان و قضات از لحاظ پایبندی به اصول مذهبی و اعتقاد به نظام دقت بیشتری به عمل آید تا افراد شایسته در این عرصه حضور یابند. زیرا انتخاب به جای کارمندان در یک مجموعه، باعث پیشرفت چشمگیر آن خواهد شد.

بانکها، مواد مخدر، حفظ اموال، انبار امانات، ماشین نویسی و پذیرش مشغول ارائه خدمات می‌باشد. دفترکل با تعداد ۲۱ کارمند، روزانه به طور متوسط حدود ۳۰۰ فقره پرونده را رسیدگی می‌کند که شامل مراحل ارجاع، ثبت و نقل و انتقال به شعب دادسرا و ارسال به دادگاه می‌باشد. البته مکاتباتی از جمله پاسخ به حدود چند صد نفر مراجعین در طول روز، پاسخ به استعلام سازمانها و نهادهای وزارتخانه‌ها و غیره را نیز برعهده دارد. تمامی پرونده‌ها نیز با ریز اطلاعات ثبت کامپیوتری می‌شود.

■ کاستی‌های محسوس را در چه زمینه‌هایی بر می‌شمارید؟

دادسرای انقلاب در خدمت به نظام و کشور کارنامه درخشانی دارد و در این راه نیز شهدای بسیاری را تقدیم کرده، و کارکنان بدون چشمداشتی، مصائب را به جان خریدند. اکنون پس از تثبیت انقلاب، هنوز آنچنان که باید و شاید از نظر مالی تأمین نمی‌باشند و حقوق آنها قابل قیاس با سایر نهادها و ادارات نیست که جا دارد ریاست محترم قوه، توجه خاصی به این قشر زحمتکش مبذول دارند. زیرا آسودگی خاطر پرسنل، باعث بازدهی و کارایی بیشتر خواهد شد. در حال حاضر با کمبود پرسنل، امکانات و لوازم اداری از جمله میز و صندلی، رایانه و چاپگر و... روبرو هستیم.

مشکل دیگر نیاز مبرم به افزایش سطح علمی و آگاهی پرسنل از طریق دوره‌های آموزشی از قبیل رایانه، زبان خارجی و... می‌باشد. پخش جزوه‌های آموزشی یا تشویق کارمندان مستعد جهت راهیابی به دانشگاه و کمکه‌های لازم می‌تواند موثر باشد. با تحولات دنیا، تغییر و تجدیدنظر در روشهای قدیمی و دست و پاگیر و جایگزینی سیستم‌های مدرن و سریع، بسیار مهم خواهد بود. دادن وام‌های ضروری با بهره مناسب و بازپرداخت طولانی در جهت رفع مشکل مسکن، ازدواج و... کیفیت و کمیت کادر اداری نیز در حد

■ ضابطین در چه حدی هستند؟

ضابطین فعلی دادگستری به جز عده‌ای محدود، از لحاظ کشف علمی جرم و تحقیق، واجد شرایط نمی‌باشند و آنچه به عنوان پشتوانه آنها می‌باشد صرفاً سابقه کاری است، لذا ایجاد آموزش و تحصیلات به شکل خاص ضروری می‌باشد. بنابراین ضرورت احیای پلیس قضایی مملوس تر است.

■ وظایف دادیار اظهارنظر چیست؟

با توجه به بند ک ماده ۳ قانون اصلاح، تمام قراردادهای نهایی دادیار و بازپرس باید ظرف ۵ روز از سوی دادستان اظهارنظر شود که برخی وظایف دادستان به معاونین و دادیاران قابل تفویض است. از جمله اظهارنظر در خصوص پرونده‌ها، البته در قانون فعلی چیزی تحت عنوان اظهارنظر نداریم ولی در قانون قبل چنین سازمانی وجود داشت. این بخش در واقع چشم دادستان در امر تحقیق است و با نقشی هدایتی نظر دادستان را تأمین می‌کند... (یادآوری شکل برابری گروه شغلی دادیار اظهارنظر با دیگر دادیاران).

■ در برخورد قضایی با پدیده اعتیاد، چه نظری دارید؟ اعتیاد به عنوان جرم یا به عنوان بیماری؟

با توجه به آمار اعلامی، حدود یک میلیون و دو بیست هزار نفر معتاد در کشور وجود دارد که حدود سیصد هزار نفر آنها معتاد تزریقی هستند و از این معتادان تزریقی ۶۷ درصد آنها مبتلا به بیماری ایدز می‌باشند که باید بگویم اکنون تمام کشورهای دنیا، به اعتیاد، عنوان مجرمانه نمی‌دهند بلکه آنرا بیماری دانسته و در صدد معالجه برمی‌آیند. در کشور ما تجربه نشان داده است که نحوه برخورد با معتادان و پدیده اعتیاد تا به امروز چندان مؤثر نبوده است و نیازمند کارشناسی و بررسی‌های دقیق می‌باشد. و البته طرح‌هایی نیز در شرف اجراست از جمله ایجاد مراکز بازپروری معتادان که اولین درمانگاه آن در دروازه غار تأسیس شد که قرار است در چهل نقطه آلوده تهران نیز تشکیل شود. با توجه به آمار، ۸۵ درصد معتادان تحت معالجه با متادون، عدول نکرده‌اند.

◀ سعید شاهسواری - مدیر دفترکل

کمیت و کیفیت کادر اداری رضایت بخش نیست

تحصیلات؛ دیپلم، پست سازمانی کارشناس قضایی، شروع به خدمت از سال ۱۳۶۰ در دادسرای مبارزه با مواد مخدر واقع در جاده قدیم شمیران، سپس مدیر دفتر شعب ۳ و ۵ دادگاه انقلاب.

■ دادسرا از چه تعداد پرسنل برخوردار است؟ دفترکل چطور؟

دادسرای انقلاب تهران با تعداد ۲۰۰ کارمند و ۴۳ قاضی در قسمتهایی از جمله دفترکل، آموزندگانها، شعب بازپرسی دادیاری و اجرای احکام، امور

سعید شاهسواری

